DISPUTATIO JURIDICA, DE

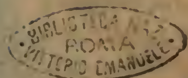
FERIIS.

Quam

D. T. O. M. A.

Permissu & Auctoritate

Magnifici Domini Ordinarii, Amplissimi Dni. Senioris, nec non reliqvorum Consultissimorum, inclitæ Facultatis Juridicæ, in almâ Lipsiensi Assessorum,

Ad diem XIII. Maji,

In Auditorio Collegii Paulini

Publicæ disqvisitioni subjicit

GEORGIUS ERNESTUS Moßbach/ J. U. D.

RESPONDENTE

CHRISTIANO Schürer/ Dresd.

LIPSIÆ,

TYPIS GREGORII RITZSCHII,

M. DC. XLI.

IN NOMINE SS. ET INDIVIDUÆ TRINITATIS.

DISPUTATIO JURIDICA

DE

FERIIS.

PROOEMIUM.

NTER varias Juris materias, qvæ hactenus, exercitii causâ, publico disputationis examini, propositæ fuerunt, non postremum sortitur locum, in foro, freqvens illa, Feriarum materia, (a) qvâ de pauca, & qvidem præcipua, qvæ ad pleniorem ejus cognitionem facere videntur, in medium proferre, placidæqve disqvisitioni, eruendæ veritatis gratiâ, submittere, constituimus; uberiorem ejus resolutionem, his, qvibus dilucido eandem commentario, illustrare propositum, relicturi. Ad qvod feliciter expediendum, Divini Numinis auxilium, pro Spiritus Sancti impetrandâ gratiâ, submissè imploramus.

(a) Cùm deferentem promissionem judicio sistendi causâ factam, & non venientem in jus, nonnunqvam feriæ excusent. Ex numero enim earum Exceptionum, qvibus judicium non in totum declinatur, sed tantùm

differtur, præ reliqvis ferè omnibus, occurrit, Feriarum Exceptio, qvâ citatus ad diem feriatum, tutus est, ne regulariter in pœnam contumaciæ condemnari possit, sed illi alia dilatio danda sit, imò, si adversùs taliter citatum, judicatum erit, is, nec judicatum facere, nec solvere debet. *l. si feriatis diebus. 6. ff. de Fer. & dilat. l. fin. in fin. C. d. t. cap. fin. circa fin. X. eod.* Sit ergò

THESIS I.

Priusqvam autem ad alia deveniamus, Feriarum derivationem, ante omnia *(a)* nosse oportet, juxtà qvam Feriæ, in propriâ significatione acceptæ, *(b)* à feriendis hostiis dictæ, perhibentur. *(c)*

(a) Tùm, qvod ad benè docendum, oporteat primùm excutere vocabula, & sicuti rerum intelligentia à verborum intellectu pendet, ita verborum, priorem, rerum autem posteriorem, rationem habendam esse, demonstrant JCti. *arg. l. 1. in pr. ff. de justit. & jur. l. 1. §. 1. ff de pact. l. 1. §. 1. ff. de tutel. l. 1. in pr. ff. de furt. l. 2. §. 2. ff. de Reb. cred.*

(b) Apud Antiqvos enim qvælibet septimanæ dies, Feria fuit appellata, ita, ut dies Solis, prima Feria, dies Lunæ secunda, Martis tertia, Mercurii qvarta, & sic deinceps. *cap. 1. X. de treug. & pac. cap. cum creatura, 11. X. de celebr. Missar.*

(c) Qvod his diebus litari (hoc est ritè sacrificare) soleat: unde & ipsæ hostiæ, ab hostire, qvod olim ferire significabat. *Treutl. vol. 1. disput. 5. th. 9. lit. a.* feriæ nominantur, *Wesenbec. in paratit. ff. de Fer. n. 2.* Dicuntur insuper Feriæ, qvasi Fœriæ, exinde, qvòd præstent vaca-

tionem

tionem ab iis, qvæ in foro judiciali tractari & agi, consveverunt. *Azo in tit. C. de Fer. num. 1.*

THESIS II.

Præter dies qvietos à litibus, Feriæ etiam vocantur Induciæ, Pax, Tempus mutum à judiciis. (a)

(a) *Cujac. in paratit. C. de Fer. lit. B.* Dies Feriatici, *l. 2. ff. h. t.* Dies Feriati, *l. si feriatis diebus. 6. l. Divus Trajanus. 9. ff. d. t. l. 36 ff. de recept. qvi arbitr. l. 2. in fin. ff. Si qvis in jus votat: l. custodias. 12. ff. de public. jud. l. miles. 11. §. sexaginta dies. 6. ff. ad L. Jul. de adult. l. Si, ut proponis. 4. C. qvomod. & qvand. Jud. sent, l. tempora fatalium. 2. in fin. C. de tempor. & reparat. Appell.* Undè & Menses Feriati, appellantur, *l. 5. C. hic.* Feria. *l. 2. C. d. t.* Festivæ dies. *Azo in tit. C. de Fer. num. 1. in fin.* in qvo significatu nomen Feriæ sumitur *in tit. ff. C. & X. de Fer.*

THESIS III.

Nominis inspectionem seqvitur definitio Rei, (a) circa qvam major difficultas, ac inter Dd. una atq; altera existit varietas, (b) Nos Ferias, prout hìc vocabulum capimus, ita definimus, qvòd sint dies (c) Feriati, qvibus forensibus negotiis & juri dicendo judices (d) vacare, nec sui copiam facere consveverunt. (e)

(a) Non dignitate, sed ordine, *arg. l. depositi nomine. 5. §. peculium. 3. ff. de pecul. arg. d. l. 1. §. 1. & 3. ff. de furt. & d. l. 1. §. 1. & 2. ff. de pact.*

(*b*) *Cujac. in parat. C. de Fer. Wesenb. in parat. ff. eod. n. 2. 11. & Harpr. in tract. de processß. jud. Decad 5. concluſ. 9. n. 1.* ita deſcribunt: Qvòd ſint tempora muta, à judiciis: vel dies qvieti à litibus, vel dilationes omnium litium; vel dies, aut cultui divino, aut colligendis fructibus, ſeu alii rei deſtinati, qvibus judicialis ſtrepitus, conqvieſcit: Aliter *Treutl. diſp. 5. th. 9. lit. b. vol. 1.* qvi, ferias, dies, ab actibus judicialibus vacuos, nominat. *Arnold. de Reyer in ſuo juris theſaur. ſub tit. de Fer.* Deniqve ſtatuit: Eas eſſe dies ceſſationis ab operibus & à forenſibus negotiis, partim ob honorem DEI, partim ob hominum utilitatē introductæ.

(*c*) Non juridici, *l. omnes dies. 7. in pr. C. hic.* qvibus jura debent differri, *d. l. 7. C. d. t.* atqve ea habetur reverentia, ut nec apud ipſos Arbitros, vel à judicibus flagitatos, vel ſpontè electos, ulla ſit cognitio jurgiorum, *d. l. 7. l. 10. C. hoc tit. l. 1. ff. de Fer.* qvibus publicorum privatorumq; debitorum differatur exactio, *in fin. d. l. 7.* qvi à forenſibus negotiis dant vacationem, *l. ult. §. 1. C. hic.* Et Magiſtratus jus non dicit. *l. Sed ſi per Prætorem. 26. § ſi feriæ. 7. ff. ex qvibus cauſis maj.* Qvarum interventu actor, qvi agere vult, impeditur, *d. l. 26. §. 7. in fin.* Qvare olim juſtitium, qvaſi juris ſtitium, qvòd jus tùm ſtaret, nec ulteriùs progrederetur. Et Nefaſti dies, in qvibus lege & jure experiri non licet, dicebantur. *Weſenb. in parat. ff. hic. n. 2.*

(*d*) Idqve procedit, non ſolùm in judice, ſed etiam in Arbitro, ſive ab ipſis judicibus ſit conſtitutus, ſive per compromiſſum à partibus litigantibus electus. *l. omnes dies. 7. verſ. ut nec apud ipſos Arbitros, C. hoc noſt. tit.* qvia Arbitria & compromiſſa ad ſimilitudinem judiciorum ſunt redacta, *l. 1. l. non diſtinguemus. 32. §. item ſi qvi Romæ. 9. verſ. Sed compromiſſum. ff. de recept. qvi Arbit.* Secus tamen in Arbitratore, ſive amicabili compoſitore; Lites enim,

&

& qvæ ad contentiosam jurisdictionem pertinent, die feriatâ duntaxat, cessare debent, *l. qvadraginta diebus. 6. l. ult. §. 1. C. de Fer.* Arbitratores autem secundùm Dd. qvosdam, non ad lites, sed ad contractûs, transactiones, pacta, aliosqve actus extrajudiciales, adhibentur.

(c) l. 1. l. pridie. §. l. si feriatis. 6. l. Divus. 9. & t. t. ff. de Fer. l. omnes dies. 7. C. eod. cap. 1. & ult. X. d. t.

THESIS IV.

Explicatâ definitione, accedit Divisio, (a) qvæ, licet varia & multiplex sit, (b) Principaliter tamen Feriæ, in solennes, Indictas, & Repentinas, distribuuntur. (c)

(a) Est etenim, hic optimus procedendi modus & ordo, qvo à definitione incipientes, ad divisionem propositæ materiæ, successivè devenimus.

(b) Adeò, ut non solùm, in divinas & humanas, secundùm *Francisc. Duar. cap. 1. de Fer. Anton. Fabr. lib. 3. Cod. cap. 11. definit. 2. num. 6.* In publicas & privatas; juxta *Speculat. §. 1. num. 1. de Fer. Wesenb. in parat. ff. hic. n. 3.* In ordinarias & extraordinarias; *per l. 26. §. Si feria extra ordinem. 7. ff. ex qvibus causis major. Ludovic. Gillhaus. cap. 5. Ramusc. 6. n. 1. Matth. Steph. in Oeconom. jur. civ. lib. 4. cap. 12. n. 2.* sed etiam in Stativas, Conceptivas, Imperativas, & Nundinales, *ex Macrob. lib. 1. cap. 16. Hotoman. & Ravard. lib. 5. varior. cap. 19. testante Treutl. disp. 5. th. 9. lit. e. vol. 1.* Feriæ distingvantur.

(c) Et in hâc triplici differentiâ, communiter Dd. nostri accipiunt Ferias. *Wesenbec. hic. num. 3. ibi: Dd. nostri communiter tres, &c. Speculat. in tit. de Fer. §. 1. in pr.* De qvibus nunc ordine th. 5. & seqq. acturi sumus.

THESIS V.

Solennes Feriæ ſunt,[a] qvæ in honore ac reverentiam DEI, & Divini cultus gr tiâ ſunt inſtitutæ. [b]

(a) Non inſcitè Anniverſariæ qvoqve dici poſſunt, qvòd ſingulis annis recurrant & revertantur, ad qv tàm feſta mobilia, qvàm immobilia referimus, qvipp cùm propterea, qvòd non ſemper incidant in eund diem, non posſint deſinere eſſe ſolennia, *l.2. l.omnes d 6. verſ. Sacros qvoqve. C.hoc tit.l.3.C.de Epiſcop.aud.* qvæ men rurſus diſtingvuntur, in Ferias Majores, ſeu Feſta gustiora, Hohe Feste / & Minores, *Ordin.Cam.part.3.c* qvæ hâc ipsâ theſi ſub lit. b. recenſentur.

(b) *l.ut in die Dominico.2.l.qvadraginta diebus.6.l.om dies.7.verſ.His adjicimus.l.actus omnes.8.l.provinciaru l.fin.in pr.C.hic.& t.t.X.eod.* LandR. *lib.2.art.10.ibiqve Germ.in verb.* Gebundene Tage/welche das Recht gibt. camus autem Ferias, omnes dies ſolennes, & ordina celebres, honori divino dicatas, ſcilicet, Diem S qvem Dominicum appellamus. *l.2 3.7. verſ. In eâdem ſervatione, d.l.ult.§.1. C.h.t. l.ſed etſi.26.§.ſi feria.ff.ex bus cauſis major.* Item Natalis Domini, S. Stephani, Jo nis Evangeliſtæ, Circumciſionis, Trium Regum, Epi niæ, & in Camerâ Imperiali à 24. Decembr. uſqve a Jan. incluſivè, *Ordin. Camer. part.2.tit.33.* Von Vaca vnd Ferien. *§.1.* Hisce connumerantur Dies Domi Pasſionis, & Dies glorioſisſimæ Reſurrectionis, Aſce nis Chriſti, *cap.ult. X.de Fer. c.1. diſtinct.3. de conſecrat l.6. & l.7.cum ll.ſeqq. C. de Fer.* Item Feriæ Penteco Dies natalis Johannis Baptiſtæ, Feſtivitates Beatæ V

nis Mariæ, nempè Purificationis, Annunciationis &c. duodecim Apostolorum, S. Michaëlis, & omnia festa in honorem DEI instituta. *Ordin. Cam. d. t. 33.* §. Und darzu alle Feyertage ꝛc. Recessus Imperii Wormatiæ de Anno 1521. ubi feriæ totius anni recensentur: in qvibus tamen semper attendendum, qvid locorum consvetudines probent. *l. semper. 34. ff. de R. J.*

THESIS VI.

Anteqvam autem ad alias Feriarum species deveniamus, Qvæstio hæc, An in honorem DEI introductæ Feriæ, statuto, vel consvetudine tolli possint? (a) tractanda erit.

(a) Pro cujus decisione statuendum, qvod licet in certis casibus earum observantia statuto, vel consvetudine limitari, minui, & temperari qveat, omninò tamen & absolutè abrogari neqvit, *l. Provinciarum. 9. C. h. t.* Qvia juris Divini dispositionem & Legis antiqvæ constitutionem homines tollere non possunt. §. *Sed naturalia. 11. Instit. de jur. nat. gent. & civ.* Et, si per pactum hujusmodi feriis partibus renunciare non licet, neqve per statutum ac consvetudinem illis aliqvid auferendum erit, arguendo de pacto, ad statutum sive consvetudinem, *l. non impossibile. 50. ff. de pact.* Idqve communi interpretum calculo probari testatur. *Menoch. l. Arbitr. jud. cent. 1. cas. 30. num. 12. Robert. Marant. part. 4. distinct. 16. à num. 63. usqve ad fin. Hieron. de Caval. l. Quæst. practic. 260. num. 11. 12. & 13.*

THESIS VII.

Indictæ, (a) qvæ colligendorum vinde-

miæ, messis, & aliorum Fructuum causâ, indicuntur. (b)

(a) Sive necessariæ, qvas ipsa necessitas fervoribus æstivis mitigandis, & Autumnis. *l. præsides Provinciarum, 4. ff. de Fer. l. publicas, 5. l. omnes dies. 7. C. eod.* Hoc est autumnalibus fructibus colligendis, invenit & concessit. Qvibus deputantur duo menses, Unus est, gratiâ Messium, Alius, gratiâ vindemiarum, *d. l. 5. in pr. juncta. l. 7. in verb. init. C. h. t.* Statuuntur ergò, fructibus decerpendis in æstate, & in autumno, ad reqviem laboris, id est, ut qviescant homines, à causis, cùm laborant circa messes vel vindemias, & ita æstas & autumnus, dicuntur indulgentior pars anni; qvia indulgent infirmitati hominum, concedentes eis, ad vitam necessaria. Vocantur & humanæ, Ordinariæ, & Legitimæ, *Harpr. disput. 2. de proceß. judic. cap 5 conclus. 60. & 61.* Huc etiam referri possunt, Feriæ nundinarum, sive mercatuum publicorum. *l. unic. C. de nund. & mercat.* qvæ mercatoribus eam præstant libertatem, ne à civibus illius loci, ubi nundinæ aguntur, conveniantur privati debiti nomine, *d. l. unic. C. d. t.* Qvales sunt, in Imperio Rom. Francofurtenses ad Mœnum, & Oderam, Lipsienses, Naumburgenses die Petri Pauli, & plures aliæ, qvæ undiqve in civitatibus liberis Imperialibus solenniter fieri solent. Nam qvod Mercationes hebdomadales concernit, die Wochenmärckte/ illæ privatæ sunt, neqve nobis in considerationem veniunt.

(b) *Gl. Germ. ad artic. 10. lib. 2.* Land Rechts. *in verb.* die andern gebundene Tage aber zc. Occupati enim circa rem rusticam, in forum venire, compellendi non sunt. *l. 1. in fin. pr. ff. nostr. tit. l. ut in die. 2. l omnes dies. 7. C. hic.*

THE

THESIS VIII.

Sed num Feriarum exceptio, etiam iis, qvi tempore messium & vindemiarum non sunt occupati, competat? controversum est. (a)

(a) Qvamvis *Bart. in l. 1. C. de Agric. & censit.* putet, has ferias aliis non prodesse. Et *Speculat. in tit. de Fer. §. 1. num. 8.* hanc exceptionem restringat, ad eos tantùm, qvi vel per se, vel per alios occupati sunt: Nos tamen hoc beneficium, non immeritò omnibus ac singulis, sivè messem procurent, sive non, indistinctè concedimus, *l. 1. in pr. l. solet etiam. 3. l. seq. 4. ff de Fer. l. omnes dies. 7. C. d. t. artic. 10. & 11. verb.* in gebundenen Tagen/ꝛc. *lib. 2.* LandR. (1.) Propter generalitatem Edicti Prætoris: Ne qvis adversarium tempore messium, aut vindemiarum in jus vocet. *d. l. 1. in pr.* Ut enim dispositiones legum sunt generales. *l. 3. C. de LL.* Ita & beneficia Legibus proposita, generatim competunt, & ad omnes pertinent. *l. nulla juris ratio. 25. ff. d. t.* Et licet (2.) ipse principalis per se non sit capax hujus beneficii: Ejus tamen Procurator, Testis, Advocatus, Messem fortè sperat.

THESIS IX.

Repentinæ (a) Feriæ sunt, qvas Imperator (b) ob publicam gratulationem, & Rempublicam benè aut infeliciter gestam extra ordinem repentinò indicit & denunciat. (c)

(a) Qvæ casu ita ferente, ex causis inopinatis, nullâ cer-

tâ lege, aut tempore ordinariè introductæ, instituuntur. *l. 1. in pr. l. à nullo. 4. C. hic*, qvarum certæ species non sunt, sed ex variis causis, variè & arbitratu indicentis, distinguuntur. *l sed etsi. 26. §. si feria. 7. ff. ex qvibus causis major.*

(*b*) Undè non solùm extraordinariæ & humanæ, sed etiam Imperiales appellantur, *d. l. à nullo. 4. C. hic.* Ideó, qvod à solo Imperatore constituebantur, qvas, si alius induxerit, non nominantur feriæ, ac per hoc, si nomine eximuntur, fructu etiam carebunt, ut non præstent dilationem, *sæpiùs jam alleg. l. 4. C. h. t.* Hodiè etiam à Principibus & liberis civitatibus, in suis Provinciis, *argumento illorum, qvæ tractantur ab Andr. Gail. lib. 1. de pac. publ. cap. 6. num. 10 & 11 Coler. part. 3. cap. 7. num. 29. & trib. seqq.*

(*c*) Ut puta, ob diem Natalis, tàm sui, qvàm filii sui, vel coronationis suæ, vel qvia uxorem duxit, vel victoriam de inimicis reportavit, vel ob luctum, & res bello infeliciter gestas, vel ob seditionem, vel luem publicam *l. 1. l. 4. C. de Fer. art. 10. lib. 2.* Landt R. *in Gl. Germ. sub. verb.* Auch seynd noch andere gebundene Tage. Qvò non incommodè referri possunt Dies precationum, die Beth-Tage / qvi Christianorum omnium consensu institui solent.

THESIS X.

Prædictarum nunc feriarum differentiam, qvod attinet, sciendum est, Ferias indictas, sive rusticas, partium litigantium consensu remitti posse, (*a*) secus in Solennibus, (*b*) & Repentinis. (*c*)

(*a*) *Per text. notab. in l. 1. §. 1. ibi: Spontè venerint &c. item: Spontè litigantibus. l. si feriatis diebus. 6. vers. Nisi ex voluntate partium. ff. nost. tit. cap. ult. in verb. fin. X. eod.*

cò

eò qvòd principaliter in favorem partium sint introdu-ductæ, cui renunciare licet. *l. si qvis. 29. circa fin. C. de pact.* Tùm qvòd verba de feriis hisce, ita sint concepta, ut ne-mo invitus, hoc tempore in jus vocari debeat. E. Argu-mento à contrario sensu ducto, si nimirùm consentiant partes, possunt in jus vocari, *d. l. 1. ff. de Fer.*

(*b*) *cap. fin. in verb. ut consentientibus etiam partibus. X. h. t.* Qvia lege morali, qvæ æterna & immutabilis est, ju-bemur diem Dominicam sanctificare, & ab omnibus profanis operibus & negotiis qviescere. Ex qvo fit, qvòd Feriæ in honorem reverentiamq; DEI constitutæ, prin-cipaliter cultum divinum, non partium favorem con-cernant. *d. cap. fin. X. de Fer.* Pactis itaqve Privatorum, Ju-ri Publico nil qvicqvam derogari, notum est, *per cap. si diligenti. 12. X. de for. compet. l. jus publicum. 38. ff. de pact.*

(*c*) In qvibus idem, propter similem rationem, qvòd videlicet, magis ad publicum, qvàm partium spectent favorem, receptum est, *l. sed et si. 26. §. si feria. 7. ff. ex qvi-bus causis major. l. sive pars. 3. C. de dilat.* Pro cujus ulterio-ri resolutione ac decisione inspiciendus est. *Johan. Zang. part. 2. cap 7. num. 10. & 11. Chil. König in process. cap. 42. n. 33. Vultej. lib. 2. Jurispr. Rom. cap. 30. num. 49. Sebast. Næv. ad l. 6. ff. de Fer. Bocer. class 5. disput. 2. th. 22. & seqq.*

THESIS XI.

Qvoad causam efficientem, distingui-mus, inter Ferias Solennes & Indictas, (*a*) & inter Ferias Repentinas. (*b*)

(*a*) Qvia hæ constituebantur olim, secundùm mores & consvetudinem, à Pontificibus & Magistratibus majo-ribus, puta Dictatoribus, Consulibus, Proconsulibus,

Prætoribus, Præsidibus, *l. si in aliam. 7. ff. de offic. Proconf. l. sed etsi. 26. §. si feria. 7. ff. ex qvibus causis major. l. Præsides. 4. ff. de Fer. l. Provinciarum. 9. C. eod. cap. conqvestus. circa med. C. d. t.*

(*b*) Qvarum causa efficiens, est solus Imperator & Princeps, qvi eas indicere potest. *l. à nullo judice. 4. C. h. t.* Prout itaqve ab eo indictæ & inductæ, ita etiam propter summam ejus reverentiam servandæ sunt: aliàs tàm in his, qvàm in illis, datur feriarum Exceptio, qvæ licet Dilatoria sit, cùm dilationem temporis tantùm tribuat, *arg. l. 2. §. 4. l. 3. ff. de Except.* Tamen in qvâlibet parte judicii, eò, qvòd gravamen successivum habeat, & actum continuum comprehendat, rectè opponendam esse, *cum Zang. part. 2. cap. 7. n. 4. de Except.* statuimus,

THESIS XII.

Forma, & tempora colendarum Feriarum, Lege præscripta sunt, (*a*)

(*a*) *l. 2. l. omnes dies. 7. l. fin. C. hoc nostr. tit. Wesenb. in paratit. ff. eod. num 6.* Qvò pertinent ea, qvæ ratione Solennium, & Repentinarum Feriarum, *in th. 5. & 9.* adducta fuerunt, qvibus circa necessarias, Messium & vindemiarum ferias, & hoc adjiciendum erit, qvòd illæ regulariter, & de Jure Civili ab 8. die Julii incipiant, & ad 14. August. inclusivè durent. *Recess. Imper. Wormat. de Anno 1512.* Hæ verò à 10. Cal. Sept. usqve ad Idus Octobr. æstimentur, *d. l. 2. C. hic.* nisi qvid aliud ex inveteratâ consvetudine alicubi observetur. In his enim Feriis necessariis, cùm non tàm temporis, qvàm fructuum ratio habenda, & in qvibusdam locis tempestivius fructus maturentur, qvàm in aliis, puta in maritimis, qvàm montanis, & in

cali-

calidis, qvàm in frigidis Regionibus: Ideòqve Regionis cujuslibet occasione, & fructuum necessitate, aliter citius vel celerius indici & constitui possunt. *l. 4. ff. h. t.* Undè etiam Indictæ vocantur. *l. si in aliam. 7. ff. de off. Procons.* Ne commodum, cœlesti munere datum, temporis ratione non habitâ, pereat. *l. 2. l. 3. l. omnes. 7. C. h. t.*

THESIS XIII.

Hîc occurrit dubium: qvando Feriæ nonnunqvam discrepant, Et in loco ubi habitat Reus, priùs indicuntur, qvàm in loco, ubi moratur Actor vel Judex: utrum Actoris, An Rei, An demùm judicis Feriæ observari debeant?

Posterius regulariter verum esse existimamus. *arg. l. 3. §. fin. ff. de testib. l. 1. §. in honorariis. 10. ff. de var. & extraord. cognit. cap. cùm venissent. X. de eo, qvi mitt. in possess.*

Qvia (1.) Feriæ dicuntur, qvibus judicialis strepitus conqviescit, & judex sui copiam sive potestatem non facit, prout notavimus *supr. th. 3. lit. c.*

Qvia (2.) locus contractus attendi debet, *l. si fundus. 6. ff. de Evict. l. semper in stipulationibus. 34. ff. de R. J.* Atqvi in loco, ubi Judex commoratur & jus reddit, qvasi contrahere censeatur Litigantes, litem contestando.

THESIS XIV.

Ubi, de materiâ, circa qvam Feriæ versantur, tractandum, sub qvâ comprehenduntur omnes Actus tàm publici, qvàm priva-

ti,

i,[a] qvi causæ cognitionem reqvirunt, & sine strepitu judicii peragi neqveunt.[b]

(a) Intellige Actus judiciarios, qvi inter litigantes & contendentes exercentur. *l. fin. C. de Fer.* Et contentiosæ jurisdictionis. *l. 7. in verb. fin. omnium publicorum, privatorumqve. l. seq. 8. in pr. C. hoc. nost. tit.* Nam ea, qvæ ad voluntariam jurisdictionem spectant, & ad extrajudiciales actu pertinent, qvolibet tempore, etiam feriato, explicari possunt. *d. l. actus omnes. 8. C. hic. & l. 1. §. 1. l. 3. §. 1. l. 6. ff. d. t.* Und pacta, transactiones, emancipationes, manumissiones, & adoptiones, hisçe feriis celebrare, prohibitum non est *l. 2. l. 8. & l. fin. §. 1. circ. med. C. h. t.*

(b) *arg. l. 1. in verb. appellationum causis, C. hic.* Regularite namqve omnia ea, qvæ judicii indaginem reqvirunt, die bus feriatis, non solùm de jure civili, sed & de jure Saxonico, cessare debent. LandtR. *lib. 2. art. 10. circ. verb.* in gebun denen Tagen. *& art. 11. in fin. cum art. 66. ibi:* Heillige und gebundene Tage etc. die / *secundùm Gl. Germ.* darumb also genen net werden / daß in solchen Tagen man von Gerichtliche Klagen ruhen / und kein Gericht darinnen gehalten werde soll. Ab hâc tamen generali regulâ multi excipiuntur casus, de qvibus *in Th. 17. lit. b.* dicetur.

THESIS XV.

Sed An citationis executio, ipso die festo, ad alium diem non festum, jure fieri possit?

Contra Hieron. Treut. disput. 5. th. 9. lit. f. volum. 1. affirmamus, Qvia (1.) citationis executio non reqvirit stre

ti

tum judicialem: Sed (2.) est actus qvasi extrajudicialis, qvi domi privatimqve expediri potest. Nec causæ cognitionem (3.) desiderat: cessante igitur ratione Prohibitionis, cujus fit mentio *in l. 1. ff. de Fer. l. ult C. d. tit cap. 1. cap. ult. X. eod.* meritò etiam ipsa cessat prohibitio. *l. qvod dictum. 32. ff. de pact. cap. cum cessante. 60. X. de Appellat.*

De oblatione Libelli, utrum diebus feriatis, Accusator Præsidem adire, & Libellum dare possit, non exiguus qvidem inter Dd. est conflictus: Sed nobis ex eàdem ratione, qvod Præsentatio Libelli, nullam causæ cognitionem reqvirat, affirmativa prævalere videtur *juxta l. miles, 11. §. sexaginta. 6. ff. ad L. Jul. de adult. l. 2. C. de Fer.*

THESIS XVI.

Finis Feriarum est varius. Est enim vel cultus divini præstatio, (a) vel Fructuum collectio, (b) vel gaudii, tristitiæve participatio. (c)

(a) Ut qvoad Solennes, multitudo à curis Prophanis feriata, cultui divino det operam. *Genes. 2. v. 3. Exod. 12. v. 14. l. omnes. 7. l. fin. C. hic.*

(b) In necessariis verò, & indictis, ut Agricolæ litibus vacui, colligendis tempestivè fructibus, vacare possint. *l. 1. l. 2. ff. hic. l. 3. C. eod.*

(c) Circa Repentinas deniqve, ut publicum gaudium luctusve, publico justicio celebretur. Qvibus & addatur finis nundinarum, ut necessaria comparentur. *l. unic. C. de nundin.*

THESIS XVII.

Obſervatis hactenùs iis, qvæ ad Feriarum aliqvalem cognitionem pertinent, reſtat deniqve earum effectus, qvi tantus eſt, Qvod, qvamvis aliàs, lites curſim expediri, publicè interſit, (a) Judicia tamen in feriis qvieſcere debeant. (b)

(a) Ne fiant immortales, *l. 21. in fin. ff. de R.C. l. 1. §. 10. ff. de oper. nov. nunciat. l. properandum. 13. in pr. & §. 1. C. de judic. cap. jurgantium. X. de ſent. & Re judic.*

(b) Ab Imperat. ſiqvidem Leone & Anthemio, *in l. ult. C. de Fer.* expreſsè conſtitutum eſt, ut in feriis taceat apparitio, deliteſcat Advocatio, Præconis horrida vox ſileſcat, Judicium namqve diebus feriatis agitatum, ipſo jure nullum eſt, & ſententia lata non ſubſiſtit. *l. ſi ut proponis. 4. C. qvomod. & qvand. Jud. l. 1. C. de Fer.* Sed hæc univerſalis Regula multis variisqve modis declaratur & non procedit.

(1.) In cauſis Summariis, & qvæ ſine ſtrepitu judicii peragi qveunt, qværq; nullam cognitionem deſiderant. *arg. l. 2. §. 1. ff. qvis ord. in poſſeſſ. ſerv. Zang. part. 2. cap. 7. num. 10. de Except.*

(2.) Qvæ ſunt voluntariæ jurisdictionis, *l. 2. ff. de Fer. l. actus. 5. C. eod. tit.*

(3.) In cauſis pietatis, operibus miſericordiæ, & charitatis Chriſtianæ, *cap. conqveſtus. ult. in verb. vel pietas ſvadeat, X. de Fer. l. 1. §. fin. cum l. ſeq. ff. d. tit. Andr. Geil.*

Geil. lib. 1. observ. 53. n. 13. Qvia in operibus misericordiæ, dierum distinctio non est habenda.

(4.) Si necessitas urgeat, aut causa celeritatem desideret. *l. sed etsi. 28. §. 3. 4. ff. de judic. cap. fin. in fin. X. d. t. cap. 3. & d. cap. fin. X. h. t. l. 1. ff. de damn. infect. l. 1. § 2. l. 3. in pr. ff. hic. l. 3. C. eod.*

(5.) In causis qvæ non differri Reipubl. interest & publica utilitas svadet. *l. pen. ff. h. t. l. 5. §. 1. l. pen. C. eod. l. custodias. 12. ff. de publ. judic.* Undè vulgares illi versiculi:

Hæc faciunt causas festis tractare diebus
Pax, scelus admissum, manumissio, Res peritura
Terminus expirans, mora, testis abesse volentis
Cumqve potestatis patriæ jus filius exit.

THESIS XVIII.

Hinc ultimo loco Qværitur: An qvoad interponendam Appellationem, tempus Feriarum præstet impedimentum?

Qvod negamus. *cum Azon. in tit. C. de Fer. num. 5. Per textum, cum Gl. in l. 1. C. de Fer.* Ubi disponitur, qvòd qvolibet feriato tempore, in qvâlibet causâ appellari qvidem possit, sed appellationis causa tractari neqveat. Appellationis enim interpositio, coram judice extra judi-

vers. Item qvolibet tempore appellari potest. Gvid. Pap. fil. 205. num. 11. ibi: qvia die feriatâ &c. Speculat. de Fer. §. 2. num. 2. Just. Mejer. in Colleg. Jurid. Argentor. sub tit. de Fer. & Dilat. num. 21. in fin. Bocer. class. 6. Disput. 16. th. 33.

judicium fieri poteſt, nec confeſtim judicis cognitio, deferendum ſit Appellationi, nec ne? neceſſaria eſt. Et ſi aliter diceremus, facilè fieret, ut ſententia transiret in judicatum, & opprimeretur pars innocens. *Gloß. d. l. 1.*

Atqve hæc de Feriarum materiâ, non qvidem pro ipſius dignitate, ſed pro ingenii tenuitate dicta ſufficiant.

Jehovæ Maximo, maxima Gloria.

